

vanje s primernimi besedami in podali smo se pred šolo. Krepki Na zdar-klici so nam zado-neli nasproti, pozdravila nas je krasna sokol-ska zastava in izpregovoril je primeren poz-dravni govor načelnik „Savinjskega Sokola“ g. Matija Goričar. Ko se je na pozornosti zahvalil predsednik tov. Kele, smo odkorakali s „Sokolom“ na čelu skozi okrašen trg v gostil-nico na pošti, kjer je bil na vrtu banket.

Tega so se udeležili razen učiteljskega še vodja c. kr. političke ekspoziture dr. Lubeč, zastopnik okrajnega šolskega sveta g. Goričar Anton, zastopnik okrajnega odbora, občinsko starešinstvo, na čelu trški župan g. dr. Goričar Josip, zastopnik „Narodne čitalnice“ itd. Seveda se je tudi večje število „Sokolov“ udeležilo banketa.

Napivale so se mnogobrojne napitnice, kakor je ob taki priliki običajno, zapele lepe naše pesmice in tudi marsikatera šaljiva je padla. Pravi mojster dovtipov je bil g. Smolnikar, ki mu je dobro sekundiral znani Silvester.

Prečitani so se tudi došli brzojavni in pismeni pozdravi, ki jih doslovno objavljamo.

Le prehitro je minil čas in težko smo se ločili. Omeniti pač moram, da je bila postrežba kakor v gostilnici na pošti — vsa čast gospé Goričarjevi! — kakor tudi v hotelu Pri avstrijskem cesarju pri koncertu izborna in primeroma cena.

Še eno veselo novico moramo priobčiti, da so ob dvajsetletnici društva vsi učitelji in vse učiteljice v gornjegrajskem okraju tudi člani okrajnega učiteljskega društva.*

Predsednik okr. šol. sveta je poslal dopis, ki ga navedemo doslovno:

Velečastitemu „Gornjegrajskemu učiteljskemu društvu“

Gornji grad.

Prav rad bi se udeležil slavnosti dvajset-letnice gornjegrajskega učiteljskega društva, a žal, sem uradno zadržan, ker imam 24. in 25. junija t. l. uradne seje v Celju in na Vran-skem. Ti seji ne morem preložiti na kak drugi dan, ker je v to že prepozno.

Želim slavnemu učiteljskemu društvu naj-boljši uspeh ter izrekam tem potom srčno za-hvalo za prijazno povabilo.

C. kr. namestniški svetovalec:

Müller.

Celje, dne 18. junija 1908.

Nadalje so došli sledeči brzojavni po-zdravi:

Celje. Po posetih zadržan. Srčno čes-titam! Živilo zavedno učiteljstvo!

Doktor Hrašovec.

Celje. Bratskemu društvu ob slavnju srčne čestitke! Le dalje, pogumno naprej!

Gradišnik.

Hrastnik. Za blagor naroda, na-predka in stanovsko čast vnetemu društvu krepki: Živio! Čvrsto naprej!

Učiteljsko društvo za laški okraj.

Idrija. Z delom k svobodi! Čestitar! Pozdravljam!

Gangl.

Konjice. Konjiško učiteljsko društvo gornjegrajskemu učiteljskemu društvu igromo-viti: Na zdar!

Brumen.

Konjice. Žal, zadržani kličemo Va-šemu društvu: „Kot doslej, tako naprej — vihraj zastava Vaša — čim višje jo držite — tem večja radost naša.“

Jurko, Časl, Serajnik, Ravbar, Žgajner.

Ljubljana. K dvajsetletnemu, neu-mornemu, uspešnemu delu v Vašem društvu za prosveto naroda in v dobrobit učiteljskemu stanu čestitam iskreno. Vaše društvo naj se tudi v prihodnje krepko razvija in cvetel! Živili zborovalci!

Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

Predsednik: Jelenc.

Mokronog. Stanovsko zadržan, ve-selim se v duhu z Vami. Naj procvita društvo še večkrat dvajset let v korist šolstva in na-roda ter v ponos vrliga tamošnjega učiteljsva! Živili slavitelji!

Tratar.

Sevnica. Zaradi bolezni, žal, zadr-žan, cenjene zborovalce najsrčneje pozdravlja

Cimperšek.

Šmarje. Bratskemu društvu k da-našnjemu slavnju pošilja iskrene čestitke in to-variške pozdrave šmarsko-rogaško učiteljsko društvo.

Kurbus.

* Živio! Posnemanja vredno! V stanovski za-vednosti je moč! Osebnosti na stran in na skupno delo!

Uredn.

Vransko. Savinjsko učiteljsko društvo iskreno čestita.

Vrabl.

Pismeno sta pozdravili bivši članici go-spice Sittigova, mešč. šole učiteljica v Judenburgu — ki je poslala za srečolov krasen srebrn tintnik in lep obesek za uro — in go-spice Olga Bradaškova učiteljica v Ma-kolah.

Pisarna.

LXIV.

Vprašanje:

V koliko so opravičeni — razen šolskega ogleda — drugi udje krajnega šolskega sveta obiskovati šolo? Ali imajo pravico, po več ur poslušati pouk?

Odgovor:

NB. § 21. zakona z dne 8. februarja 1869, dež. z. l. št. 11, zadevajoč šolsko nadzorovanje na Štajerskem, se glasi:

Zur Beaufsichtigung des didak-tisch pädagogischen Zustan-des der Schule ist der Ortsschul-aufseher berufen.

Er hat sich mit dem Leiter der Schule im steten Einvernehmen zu erhalten.

Tritt hierbei eine Meinungsverschieden-heit hervor, so ist jeder Teil berechtigt, die Entscheidung des Bezirksschulrates einzuholen.

An jenen Schulen, wo sich mehrere Lehrer befinden, ist der Ortsschul-aufseher den Lehrerkonferenzen beizuwohnen berechtigt.

Die Schulen zu besuchen, um von den Zuständen derselben Kenntnis zu nehmen, sind auch die übrigen Mitglieder des Orts-schulrates berechtigt; die Befug-nis, etwa notwendige Anordnungen zu treffen, steht jedoch nicht einem einzelnen Mitgliede, sondern bloß der gesamten Körperschaft zu.

S tem smo odgovorili Vašemu vprašanj.

Slavimo svoje može!

Prispevki za Strmškov spomenik so se nabrali že v toliki višini, da misli pripravljani odbor, da lahko z mirno vestjo odda delo. Vendar pa še dozdej darovana vsota ne zado-stuje v pokritje vseh stroškov. Vsa čast onim p. n. tovarišem in tovarišicam, ki so storili svojo stanovsko, kakor onim rodoljubom, ki so izpolnili svojo narodno dolžnost! — Obračamo pa se ponovno na vse zavedne Slovence, naj počaste z malim darom spomin moža, ki je živel le za svoj narod, njegovo povzdigo in iz-obrazbo.

Prispevke je kot poprej pošiljati na na-slov: Hinko Šumer, učitelj v Šmarju pri Jel-šah. Imena darovalcev se bodo tudi nadalje priobčevala v „Učit. Tov.“

Za:

„Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo“:

Pav. Flerè, Tomo Kurbus, t. č. tajnik, t. č. predsednik.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev. Za Legov spomenik so dalje darovala sledeča Zavezina društva:

16. Učiteljsko društvo za goriški okraj 20 K.

17. Učiteljsko društvo za šolski okraj Ru-dolfovo 20 K.

18. Slovensko deželno učiteljsko društvo v Ljubljani 10 K.

19. Ljubljansko učiteljsko društvo 10 K.

Vodstvo Zaveze

Luka Jelenc,

predsednik.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje 1. dan avgusta meseca t. l. ob 11. uri dopoldne v okoliški šoli. Vzpored: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Volitev delegatov za „Zavezo“. 3. Prostovoljno predavanje. 4. Slu-čajnosti.

Po zborovanju bo odborova seja. K polno-številni udeležbi vabi

Ziher, t. č. predsednik.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je zborovalo dne 12. julija t. l. pri Sv. Križu na Slatini. Poleg obilega števila zavednih to-varišev in tovarišic je počastila to zborovanje tudi množica cenj. soprog tovarišev kakor tudi drugih prijateljev učiteljstva ter so s tem pokazali tople simpatije, ki jih goje za nas, ter

da se zavedajo, da so s svojimi soprogi-učitelji tudi kot učitelji eno.

Tov. predsednik toplo pozdravi vse na-zvoče ter cenjene goste ter preide takoj k dnevnemu redu, katerega prva točka je bila svečano imenovanje častnim udom tov. Frana Vezjaka, učitelja pri Sv. Križu na Slatini, ki je bil 29 let član našega učit. društva! Slavljence je bil eden najagilnejših, ko sta se strnili mali in slabotni društvi šmar-sko ter rogaško v eno, v kateri se še danes zbirajo tovariši obeh okrajev; bil je tudi celo vrsto let požrtvovalen in jako delaven blagaj-nik; uvaža te njegove zasluge, je sklenil društveni odbor v svoji seji dne 2. julija t. l., da se ga imenuje društvenim častnim članom, ter se mu izroči častna diploma pri tem zbo-rovanju.

Med dopisi mi je omenjati! Dopis „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“, v katerem vabi pevke in pevce ter vse glasbenike-učitelje, da se zglase, da bo „Zvezi“ v doglednem času mogoče prirediti kakšen koncert, ki naj povzdi-guje ugled učiteljstva med ožjim kakor tudi med širšim občinstvom. — Ista „Zveza“ tudi pozivlja, naj deluje učiteljstvo na člane okr. šol. svetov, da izide iz njih akcija za učiteljsko gmetno izboljšanje; in končno naznanja odgovor Nj. Veličanstva na vdanostno brzo-javko povodom letošnje glavne „Zvezine“ skup-ščine. — „Zaveza jugoslov. učit. društev“ po-ziva na vseslovanski shod v Pragi: Jada nam majka, da bi ne redila taka kača v učiteljskih žepih... — Erste österr. allgemeine Unfall-Versicherungsgesellschaft pozivlje ponovno k pristopu. Da se poučimo o stvari, zakaj prav-zaprav gre, se določi tov. Ferline, da dotične pogoje pregleda ter poroča o zadevi pri pri-hodnjem zborovanju.

Nato je sledilo predavanje tov. Sotoška o „Šoli in domu“. Predavatelj nam sicer ni povedal mnogo novega, a zbral je gradivo v mali množini tako izvrstno, da je žel za svoja izvajanja vsestransko odobravanje.

Delegatom za „Zavezino“ skupščino v Gori-ci so se določili: tov. Ferline in njegova soproga, gđc. Lecker, namestnikom pa gđc. Hotschewar in tov. Pav. Flerè.

Po vsestransko zanimivem zborovanju je imel še odbor sejo, v kateri se je določilo po-drobnosti glede Strmškovega spomenika, za katerega se je že toliko nabralo, da je mogel odbor pričakuje še nadaljnih prispevkov že delo z mirno vestjo oddati.

Goriško.

Tolminsko učiteljsko društvo je ime-novalo naslednje delegate za „Zavezino“ zboro-vanje v Gorici:

1. Kašča Franc, nadučitelj v Tolminu.
2. Rakovšek Josip, nadučitelj pri Sv. Luciji.
3. Prijatelj Josip, nadučitelj na Gra-hovem.
4. Kenda Matija, nadučitelj v Volčah.
5. Mikuž Matej, učitelj v Tolminu.
6. Pavšič Dragica, učiteljica v Pod-melcu.

Srednješolski vestnik.

** Prva matura na mestni realki v Idriji je bila 16., 17. in 18. t. m. pod pred-sedstvom dež. šolskega nadzornika g. Fr. Hu-bada. Delalo jo je 19 rednih dijakov in ena eksternistinja; vsi so jo izvršili z dobrim uspehom. Imena prvih idrijskih maturantov so: Ruprecht Brovet z Bleda, Avgustin Dežela iz Idrije, Kormelij Ferjančič iz Celoveca, Karel Fux iz Metlike, Matej Haba iz Vojskega pri Idriji (z odliko), Ra-fael Ipavec iz Idrije, Evgenij Kavčič iz Idrije (z odliko), Franc Kavčič iz Žirov, Ivan Koler iz Idrije, Ernest Krulej iz Laškega, Adolf Lapajne iz Idrije, Srečko Lapajne iz Idrije, Ivan Legat iz Lesc, Matija Lipužič z Gor pri Idriji, Josip Princ z Reke, Anton Turk iz Novoga Kota pri Dragi, Josip Urbančič iz Ljub-ljane, Franc Vodopivec iz Brestovice, Franc Weiss iz Idrije, gospa Marija Štebi iz Ljubljane (eksternistinja). Mestna občina je maturantom na čast priredila v nedeljo za-baven večer.

** Ustni zrelostni izpiti na moškem učiteljskem v Ljubljani so se vršili od 9. do 17. julija pod predsedstvom g. dež. šol. nadzornika Frana Levca. Izpita se je ude-ležilo 34 gojencev četrtega letnika in 3 priva-tisti. Izpit za šole s slovenskim in nemškim učenim jezikom so naredili gojenci četrtega letnika: Leopold Azman iz Kranja, Viktor Cepuder iz Leskovca, Ivan Dimnik iz Postojne, Fran Drmelj iz Boštanja, Andrej Golob iz Ljubljane, Florijan Gostič iz Ljubljane, Andrej Gostiša iz Ajdoveca, Alojzij Jamnik iz Pijave gorice, Fran Ju-rečič iz Črešnjice pri Cerkljah, Fran Kos iz Ljubljane, Albin Lajevec iz Ribč, Fran Levstik iz Oplotnice na Štajerskem, Viljem Mazi iz Ornomlja, Ivan Mihelič iz Št. Jurja ob Ščavnici, Vladimir Požar iz Ljub-ljane, Albin Smole iz Ljubljane, Karel Sovre iz Celja, Ferdinand Šentjurec iz Hrastnika (z odliko), Ivan Šraj iz Železnikov, Karel Štravs iz Sardinje vasi, Fran Tra-t-

nik iz Idrije, Mirko Trost iz Vodice, Fran Trošt iz Vinice, Josip Trtnik iz Ljub-ljane, Anton Urbančič iz Ljubljane, Viktor Volk iz Sutorja, Avgust Waschte iz Toplice pri Zagarju, Fran Zemljčič iz Ra-domerja na Štajerskem, Rudolf Zherne iz Gotenice. 3 javnim gojencem in 1 privatistu je bil dovoljen čez 2 meseca ponovljani izpit iz enega predmeta, 1 javni gojenec je bil repro-biran za eno leto, 1 javni gojenec in 2 priva-tista so odstopili.

** V 7. činovni razred sta pomak-njena profesorja dr. Bezjak in Virbnik.

** Za italijansko gimnazijo v Pulju. Italijani v Pulju hočejo na vsak način dobiti svojo gimnazijo. Sedaj so za prvo šolsko leto 1908/09 nabrali 4000 K. Gimnazija bo pri-vatna, a pozneje upajo, da jo prevzame vlada ali pa dežela.

** Na italijanski gimnaziji v Pa-zinu, ki jo vzdržuje dežela tudi s slovenskim in hrvaškim denarjem, je bilo v minolem š. letu 163 učencev. Glasom šolskega izvestja je bilo 161 Italijanov, 2 Nemca, a nobenega Hr-vata ali Slovenca, in vendar je v izvestju 60 popolnoma hrvaških, oziroma slovenskih imen in vsi ti so vpisani kakor čisto hrvaški Italijani. Hrvaščine, ki je na zavodu neobligaten pred-met, se je učilo 62 učencev.

** Na c. kr. ženskem učiteljskem v Gorici se je oglasilo k izpitu za I. slovenski tečaj 98 gojenk. Ko sta dve izstopili, jih je ostalo še 96. Od teh jih 18 ni napravilo iz-pita. Od ostalih 80, ki so izpit naredile, je bilo 43 sprejetih, 37 pa ne.

** Ravnatelj Proft v Celju je dobil naslov vladnega svetnika.

Književnost in umetnost.

Popotnik ima v letošnji 7. številki to-le izbrano vsebino: 1. Avgustin Požegar: Telesni siločut in njegova higijena. — 2. Fr. Kocbek: Biološka metoda prirodopisnega pouka. — 3. Janko Polák: O pravilnem ponavljanju. — 4. Janko Polák: Val. Vod-nik kot zemljepisec. — 5. Igu. Šijanec: Šolsko-higienski utrinki. — 6. Književno po-ročilo. — 7. Razgled: Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika. — Čast takemu listu!

Letno poročilo c. kr. rudniške ljudske šole v Idriji za šolsko leto 1907/08. Na uvodnem mestu čitamo toplo pisan članek c. kr. šolskega ravnatelja Alojzija Novaka „Ob šestdesetletnici vladanja Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.“ — C. kr. učitelj Jožef Novak prijavlja temeljito razpravo „Šolstvo v Idriji za vlade Nj. Veličanstva ce-sarja Franca Jožefa I.“ — Šola je obiskovalo 488 učencev, ki so jih poučevali poleg ravnatelja Alojzija Novaka 5 def. učiteljev, dva zač. učitelja, en pomožni učitelj, ena časna učiteljica in dva kateheta.

Letno poročilo petrazredne ljudske šole v Postojni prinaša na čelu cesarjevo sliko in na uvodnem mestu prav primeren spis „Šola in domača hiša“, ki je o njem predaval pri rodiljskem večeru šolski vodja Ferdo Juvaneč. Na šoli je poučevalo 9 učnih oseb, učencev in učenek je pa bilo 450.

Letno poročilo o deški meščanski šoli v Postojni prinaša na uvodnem mestu „Učni naert trirazredne meščanske šole v Postojni“, poleg ravnatelja Josipa Brinarja sta poučevala na šoli dva suplenta in katehet.

Letno poročilo trirazredne deške meščanske šole in z njo združenega eno-letnega tečaja (četrtega razreda v Krškem prinaša na uvodnem mestu „Šolski red za meščansko šolo v Krškem“. Ravnatelj šole je dr. Tomo Romih, strokovna učiteljica pa Karel Humek in Ivan Magerl. Poleg teh treh so poučevali na šoli še trije suplenti. Na koncu poročila je popisana šolska jubilejska slavnost, ki jo je priredila šola dne 11. in 12. julija t. l.

Razvoj mišljenja evropskega ljud-stva. Spisal Fran Drtna. Znanstvena knjiž-nica „Omladine“. I. knjiga. I. snopič. — To znamenito delo priporočamo najtopleje v nakup.

Hrvatska Matica je izdala letos sle-deče knjige: 1. Slovenske novele i povesti. Del I. Uredil dr. Fran Ilešič. Kakor je pri Slov. Matici namenjena Hrvatska knjižnica, ki jo urejuje seve zopet Ilešič, Slovencem, da se z lahkoto in s pridom uvedejo v hrvaščino, isti namen ima pričujoča knjiga za Hrvate. V knjigi je zastopan Levstik (Martin Krpan), Jurčič (Hči mestnega sodnika, Sosedov sin), Stritar (Rosana), Kersnik (XIV. poglavje Agi-tator. I. pogl. Očetov greh. Iz razstresenih listov), Stare (Vanda I. pogl.), Mencinger (Abadon, I. pogl.). Na koncu knjige je zani-miv dodatek o zgodovini slovenske pripovedne književnosti. 2. Tomić: Manja djela I. zv. 3. Niko Andrijašević: Slike in priče iz Nere-tvanske krajine. — 4. Gjuro Arnold: Čez nuča i maštanja. Pesmi. 5. Hrvatsko Kolo. Naučno-književni zbornik III. Sprejeta sta tudi dva članka od Slovencev. 6. Škabičev-skij: Povjest novije ruske književnosti. I. zv. Prevel Lovrenčević. 7. Kolo hrvatskih umjet-nika. II. To je deset barvanih slik modernih hrvaških umetnikov. Krasno delo! 8. Izvestjaj Mat. Hrvatske 1906 in 1907.

Priporočamo Matico Hrvatsko! Članarina za Slovence znaša 4 K.

Spominska knjižica s pesmarico za mladino. V "Učiteljski tiskarni" se sedaj tiska in izde v kratkem knjižica s gornjim naslovom. Ista obsega daljši nagovor do učencev, ki zapustijo šolo in nad 100 pesmi (brez not), o katerih vem iz lastne izkušnje, deloma po sporočilu tovarišev veščakov, da so se učencem v šolski dobi najbolj omilile.

Kakor je razvidno iz naslova, je knjižica namenjena za darilce učencem in učenkam, ki izstopijo iz šole.

Kaj me je napotilo k izdaji tega dela? V prvo, ker se je ob slovesnem zaključevanju šolskega leta povsod pokazala potreba po primerni knjižici, pridnim učencem v spomin, in drugič, da bi mladina lepih pesmi, ki se jih je priučila v šoli, ne pozabila, ampak jih prepevala tudi potem, ko zapusti šolo.

O ginevanju slovenske pesmi se je pogosto pritoževalo po naših časopisih n. pr. v "Domovini", "Korošču" i. dr., in one pritožbe so mi bile tudi povod, da sem se odločil izdati to knjižico.

Naj se pa ne misli, da hoče biti to delce kako konkurenčno podjetje pesmaricam, ki se sedaj rabijo po naših šolah. Nasprotno, ker so pesmi, ki se nabajajo v "Spominski knjižici", vzete iz vseh zbirk šolskih pesmi, tako iz Nedvedovega "Slavčka", iz Majcenovih "Šolskih pesmi", iz Žirovnikovih "Narodnih pesmi za mladino" in Kosijevih "Sopkov šol. pesmi", zato imajo te pesmi za mladino vrednost le tedaj, če se je napeve taistih v šoli priučil iz onih pesmaric.

Nadejam se, da bodo cenjeni tovariši in tovarišice po svojih močeh pospeševali razširjanje "Spominske knjižice" in jo zlasti šolski voditelji priporočali krajnim šolskim svetom za obdarjevanje pridnih učencev.

Jos. Mešiček,
nadučitelj.

Politiški pregled.

* **Sklicanje dež. zborov.** "Deutsch. Volksblatt" poroča, da bodo deželni zbori sklicani dne 5. septembra, delegacije 15. septembra, državni zbor pa prve dni novembra, najbrže 3.

* **Dolgovni Avstro-Ogrske** so znašali koncem prvega polletja 5 milijard 258,934,395 kron 14 stot., dolgovni dežel in kraljestev, zastopanih v državnem zboru na Dunaju, pa 4 milijarde 584,865,209 K 15 stot., skupno torej 9 milijard 843,799,603 K 29 stot., za katere je treba plačevati na leto obresti v znesku 394,050,375 kron 19 stot. — Srečna Avstrija!

* **Permanentni slovenski svet.** Odlični ruski publicist nasvetuje v "Nar. Listih" ustanovitev permanentnega slovenskega sveta, v katerem bi vsak narod imel po enega zastopnika in je dal v ta namen na razpolaganje 100.000 rubljev.

* **Sporazumjenje med Hrvati in Madjari.** V "Független Magyarorszag" piše merodajen politik, da se s hrvaško-srbsko koalicio mora skleniti kompromis. Vse trditve, da je Rauehovo stališče utrjeno, so brez podlage, ker je ministrski predsednik dr. Wekerle prevelik diplomat, da bi si pustil gledati v svoje načrte. Vsekakor dela ministrskemu predsedniku boj proti Rauehu na Hrvaškem le veselje in Wekerle bo prav lahko našel priliko, da pusti Raueha past. Popolnoma zanesljivo je tedaj pričakovati, da se sklene kompromis ter odstopi Raueh.

* **Izgon vseučiliškega profesorja.** Iz Serajeva javljajo, da je oblastnja izgnala iz Serajeva znanega slavista in profesorja na belgrajskem vseučilišču, dr. Milana Pavlovića.

* **Obsojeni zaradi veleizdaje.** Vojaško sodišče v Banjaluki je objavilo obsodbo proti uredništvu srbskega lista "Otačbina" zaradi veleizdaje. Glavni krivci Janković iz Belgrada in svečenik Prokopović sta bila obsojena prvi na devet, drugi na sedem let, šest članov odbora vsak na štiri leta, dva stavca vsak na dve leti ječe. Odgovorni urednik je bil oproščen.

* **Zaradi demonstracij proti hrvaškemu banu Rauehu** v Kninu je vlada razpustila tamošnji občinski svet. Za vladnega komisarja bo imenovan bivši deželni poslanec Srb Vujatović-Sarov. Komisariat bo trajal šest tednov do pol leta. Namestništvo se sprva ni mnogo zmenilo za demonstracije, šele ko je dobilo strog ukaz z Dunaja, je uvedlo preiskavo proti demonstrantom. Preiskavo vodi namestniški podpredsednik dvorni svetnik Tončič, kar izpričuje, da hoče dunajska vlada o dogodkih najstrožje preiskavo. V tukajšnjih političnih krogih se z vso trdovratnostjo vzdržuje vest, da je poslanec Perić, ki je v klubu "Zveze južnih Slovanov", pisal kustosu muzeja v Kninu, Marunu, da ga v imenu jugoslovanskega kluba prosí, naj barona Raueha sprejme in mu naj bo na uslugo pri pregledovanju muzeja ter obenem poskrbi, da ne bo občinstvo demonstriralo proti banu. V koliko je ta vest resnična, ni mogoče dognati, dolžnost "Zveze južnih Slovanov" pa je, da to stvar pojasni. Vodstvo muzeja namerava kustosa Maruna zaradi njegovega uslužnega postopanja proti baronu Rauehu odpustiti iz službe.

* **88. socialni demokrat** je prišel v državni zbor. V volilnem okraju Freiwaldau-Weidenau (avstr. Šlezija) je s 4502 glasoma

zmagal socialni demokrati kandidat Müller. Prej je ta okraj zastopal agrarec.

* **Cesarske orožne vaje** se bodo vršile letos od 14. do 18. septembra na Ogrskem. Udeležilo se jih bo 100.000 mož. Stvarili se bosta 2 armadi, ki jima bosta poveljevala generalna armadna nadzornika baron Albori in Fiedler. Tudi večji konjeniški oddelki bodo letos stopili v akcijo.

* **Zakon proti alkoholnim pijačam na Angleškem.** V angleškem parlamentu imajo večino liberalci, a sedaj se vse druge stranke pričele hudo gonjo proti liberalcem, ker so ti dosegli pri vladi, da namerava v teku 14 let odpraviti na Angleškem 30.000 gostilnic in zganjarn. Izračunalo se je namreč, da se na Angleškem, kjer je 31 in pol milijona prebivalcev, prodaja na leto za 3 in pol milijarde kron raznih alkoholnih pijač. Delavska rodovina potroši na leto 400 kron za alkoholne pijače. Zaradi tega je začelo učene ljudi, ki gledajo dalje v bodočnost, skrbeti, da bi angleški narod mogel polagoma propasti, ker pijača mori in slabi ljudi. Proti novemu zakonu delajo vsi, ki žive od gostilnic in pripravljajanja opojnih pijač, a upati je, da liberalna vlada le zmaga.

Jubilejski dar.

Učiteljstvo — sebi! Učiteljski zbor gluhonemškega zavoda v Ljubljani 6 K; trije gospodje iz Zagorja na Notranjskem, 3 K, ker se niso mogli udeležiti jubilejskega koncerta v Postojni; g. Fran Suher, c. kr. učiteljski profesor v Ljubljani, 10 K; ljubljanski učiteljski študenti-abiturienti 7 K; skupaj 26 K; zadnjih izkazanih 2963:14 K; doslej darovanih 2989:14 K. Bog plati!

Prve dni prihodnjega tedna se bo razposlal na vsa šolska vodstva nov cenik in naročilni list šolskih tiskovin. Toliko v odgovor na razna vprašanja.

Vestnik.

Seja c. kr. dež. šol. sveta v Ljubljani. Obrabamo se naravnost do gospoda deželnega predsednika barona Schwarza z vjudnim vprašanjem: Ali so seje dež. šol. sveta javne ali tajne? — Dež. šol. svet je imel dne 21. t. m. dopoldne sejo. Že istega dne zvečer je pisal "Slovenec" o aferi nadučitelja Silvestra s Črnega vrha ter je natanko povedal, kaj se govorilo na seji in celo navedel, kako se je vršilo glasovanje. To notico je napisal član deželnega šol. sveta dr. Lampe, in sicer z žolčnim svojega sovražstva do učiteljstva. Saj ni zahteval nič manj, nego da se Silvester kratkoma odstavi, t. j. da se brez kruha vrže na cesto. Kakor se vidi, so zahteve tega katoliškega inkvizitorja jako skromne in se tudi ujemajo s poslovanjem duhovnika. — "Slovenčeva" pisava nam razodeva, da niso seje dež. šol. sveta nič več tajne, saj se do zadnjega časa še ni dogodilo, da bi pisali v listih o disciplinarnih zadevah učiteljstva. Ta nov način kršenja uradne tajnosti je uvedel dr. Lampe, sovražnik učiteljstva. Če obvelja njegova, Lampetova, je s tem rečeno, da so seje dež. šol. sveta javne in imajo njim vsakdo pristop. Naj torej odloči sedaj gospod baron Schwarz, ali velja zakon ali Lampe. — Mimogrede omenjamo, da so notice "Slovenčeve", tihoče se učiteljstva, ki jih prijavljajo zadnje dni, tako sirove, zlobne, škodoželjne, hujskajoče in umazane, da se gnusijo vsakemu dostojnemu človeku. Fej! "Slovenčeva" (Lampetova) sovražstvo je toliko, da se bo samo ujedlo. Končno opozarjamo na poročilo o uradni konferenci v Kranju, ki ga prijavljamo na drugem mestu današnjega lista.

Nov način razpisovanja učiteljskih služb. V srečni deželi Kranjski se vrši pod novim kurzum tudi razpisovanje služb na nov način. Na primer: Za Kamno gorico in Dobravo pri Kropi je bilo razpisano mesto nadučitelja, oziroma voditelja. Oglasili so se trije moški prosilci za Kamno gorico, dva za Dobravo. Krajna šol. sveta pa sta sklenili, naj ostanejo na teh mestih učiteljice ter sta tako zakonito veljavo razpisov postavila na glavo. Nekaj podobnega se je zgodilo v Št. Vidu pri Zatičini. Bilo je razpisano učno mesto in oglašil se je kompetent. Kaplan Gnidovec pa je pobiral proti njemu podpise, in na podlagi te nove klerikalne metode so službo še enkrat razpisali, ne da bi proti kompetentu uvedli disciplinarne preiskave. Ali nima dež. šol. svet nobene moči več proti dr. Lampetu, ki je voditelj novega krutega nasilja in protizakonitosti?

Učiteljski dobrotniki. Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: g. dr. Jakob Kavčič, predsednik okrožnega sodišča v Rudolfovem 20 K, ker se ni mogel udeležiti banketa o priliki okrajne učiteljske konference; Notranjska posojilnica v Postojni 30 K; dobljena stava pri g. Kovaču v Loškem po-

to ku 3 K; tvrdka Gričar in Mejač v smislu gospodarskega programa 35 K. Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: tov. Pavla Brezovšek iz Rovt pri Logateu; tov. Ljudmila Kobal iz Rovt pri Logateu. Bog plati!

Tovariši in tovarišice! Vsaka šola in vsaka knjižnica naj si naroči v prid učiteljskemu konviktu Adamičevno spevoigro: Slava cesarju Francu Jožefu I.! Cena 5 K.

Iz deželnega šolskega sveta Kranjskega. Imenovani so: za Spodnji Zemon nadučitelj Ivan Šuligoj in Amalija Trampus; za Suhor Klotilda Kunase; za Vrabče Anton Knapp; za Tunjce Antonija Albrecht; za Komendo Sent Peter Pavla Potočnik; za Brusnice Marija Habe; za Šentursko goro France Kermelj; za Sent Peter pri Novem mestu nadučitelj France Mlaker; za Gorenji Logatec Stefanija Kokalj; za Stari trg pri Ložu Franciška Valentič; za Valto vas Josipina Verce; za Col Ludovika Čretnik; za Žužemperk Franciška Mikec. — V pokoj sta stopila Anton Pegam v Matenji vasi in Ludovik Fettich - Frankheim, nadučitelj v Mokronogu.

Z zgradbo meščanske šole v Postojni so že pričeli. Zgradba bo do jeseni pod streho.

Petindvajsetletnice mature obhajajo letos sledeči tovariši: 1. Bartelj Matija, nadučitelj v Semiču, 2. Habe Josip meščanski učitelj na Dunaju, 3. Hribar Ludovik, meščanski učitelj na Dunaju, 4. Kutnar Ivan, nadučitelj v Žužemperku, 5. Lah Andrej, učitelj v Nevlah, 6. Petkovšek Ivan, meščan. učit. v p. v Ljubljani, 7. Razinger Anton, učitelj v Ljubljani, 8. Rozman Florjan, učitelj v Krškem, 9. Travnar Josip, učitelj v p. v Ljubljani, 10. Žirovnik Janko, nadučitelj v Št. Vidu pri Ljubljani. V ta namen se snidejo 4. avgusta ob 1. uri popoldne v gostilnici pri "Slepem Janezu" — Zapuže — Št. Vid na skupni obed. Vlaki prihajajo z gorenskega ob 11. uri 11 min. iz Ljubljane pa ob 11. 52 min. Prijatelji in tovariši dobro došli!

Ivale vredno. Tržaški magistrat je te dni razposlal vodstvom vseh svojih učnih in vzgojvalnih zavodov male domače lekarne. V lični škati je vrsta desinfekcijskih sredstev, mazil, obvez in raznih kapljic za prvo pomoč v neugodah. Že na pokrovu škatle je kratko navodilo kako naj se uporabljajo dotična medicinska sredstva, sicer je pa dobila zraven škatle vsaka šola tudi veliko stensko tablo z navodili, kako naj se v neugodah hitro pomaga. To (italijansko) tablo je izdalo društvo "Igea". — Omenjajoče to hvalevredno uvedbo, priporočamo slovenskih občinam, naj posnemajo v tem tržaško šolsko oblast.

Učiteljem-turistom! Savinjska podružnica S. P. D. — katere duša sta slučajno dva naša tovariša Koeček kot predsednik in Šijanec kot tajnik — otvori dne 2. avgusta t. l., kakor čitamo v dnevnikih, na Okrešlju v Savinjskih planinah veliko planinsko stavbo "Frischaufdom", imenovano po prijatelju Slovencev in turistu dr. Frischaufu. — Kdor se namerava udeležiti lepe planinske slavnosti, naj gre takrat v Savinjske planine. — Pojasnila bodo učitelji-turisti, učiteljice-turistinje gotovo dobile od omenjenih tovarišev — naj se le obrnejo na njiju.

Umrla je dne 22. t. m. popoldne v Ljubljani gdč. Ivanka Zorčeva, učiteljica in voditeljica v Hotiču pri Litiji. Smrt jo je rešila dolge in mučne bolezni. Pogreb je bil danes popoldne.

Maturanti c. kr. učiteljskega v Ljubljani iz l. 1883. imajo svoj sestanek dne 3. avgusta t. l. v Ljubljani. Zbirališče v hotelu "Južni kolodvor" ob 3. uri popoldne. Da bo snidenje po 25 letih tem veselejšje, naj gotovo pridejo vsi sotovariši učitelji in neučitelji. Dobro došli tudi cenjeni tovariši in tovarišice!

Okrajna učiteljska konferenca za Kranjski šolski okraj je bila dne 8. t. m. v Kranju. Ob 1/2 10. uri dopoldne se je udeležilo učiteljstvo slavnostne maše v župni cerkvi. Učiteljski oktet je pel Nedvedovo mašo "K Tebi srea povzdignimo", gospa Ana Pirnatova je pela z umetniškimi prednasanjem Nedvedovo "Ave Maria", tovariš K. Mahkota s svojim ljubkim in polnim baritonom pa J. Rotta "Salve Regina". Oba je na orglah mojstrski spremljal ravnatelj J. Pezdich. Konferenca se je vršila nato v gimnazijski telovadnici, ki je bila ta dan slavno primerno okrašena. Zborovanje se je udeležilo mnogo gostov: c. kr. okrajni glavar Alfonz Pirc, predsednik krajnega šol. sveta dr. Valentin Stempihar, ces. svetnik, župan Karel Šavnik, dež. poslanec Ciril Pirc, gimnazijski ravnatelj Ignacij Fajdiga, profesorja dr. Fr. Perne in Makso Pirnat ter dekan Anton Koblar z dvema duhovnikoma. Gospod Janko Janežič, c. kr. okr. solski nadzornik otvori zborovanje s presrečnim pozdravom na vse navzoče. V nadaljnjem govoru obrazloži dolžnosti, ki mu jih nalaga zakon napram šoli in učiteljstvu ter poudarja, kaj vse je dolžno učiteljstvu mladini, šoli in nadzorniku. Zaupno in ljubeznivo naj se obrača učiteljstvo do njega v vsakem slučaju! — Svojim namestnikom imenuje ravnatelja Ivana Pezdicha, ki mu da besedo kot slavnostnemu govorniku. Ta slika v izbranih

besedah življenje in plodonosno delovanje našega cesarja. Svoj govor razdeli v dva oddelka: v dobo notranjih nemirov ter voja sosednjim državam in v dobo vsestranskega napredovanja v kulturnem, gospodarskem ter političnem oziru. Konča z željo, naj živi Njega Veličanstvo o skrajnih mej človeškega življenja. Navzoči za kličejo trikratni "Slava" in zapoje stoje unisono cesarsko himno. Žal, da se govornika ni dosti razumelo; škoda za ta skozinskoz izvirni spis. Predsednik predlaga v imenu zborujočega učiteljstva vdanostno izjavo ter naprosi gospoda okrajnega glavarja, naj blagovoli to vdanost sporočiti pred najvišji prestol. Gospod okrajni glavar odgovori, da sporoči rade volje to izjavo pravega patriotskega mišljenja zborovalcev na najvišje mesto, zborovanju samemu pa želi obilo uspeha. — Z vzklikom se izvolita zapisnikarjem tovariš Drago Miklitsch in tovarišica Zofija Grundnerjeva, oba iz Tržiča. — Novi gospod nadzornik poroča nato jako temeljito o pouku v posameznih ljudskošolskih predmetih, ob čemer smo se prepričali, da je veščak na pedagoškem polju in da mu je pravi razvoj šole najvišje načelo. — K poročilu se zglesi tovariš V. Rus, ki izreka željo, da bi bil gospod nadzornik glede števila šolskih nalog nekoliko prijenljiv. Gospod nadzornik pripomni, da ne bo zahteval ob inspekciji nič nemogočega in da bo upošteval ob vsakem slučaju faktične razmere. — Tovariš Fran Luznar čita nato svoj izboreni elaborat "Metodično postopanje pri oblikovanem pouku z ozirom na dejanske razmere" ter pokaže praktično, kako je treba razlagati učencem razne geometrične oblike. Pri tej priliki bodi omenjeno, da je sklenil socialni odsek krajnskega učiteljskega društva razmnožiti nadzornikov in tovariša Luznarja referat ter ju poslati vsemu učiteljstvu v okraju proti primerni odškodnini. — Vse šolske knjige ostanejo tudi v prihodnjem šolskem letu iste. — V imenu knjižničnega odseka poroča njega načelnik tov. Ivan Pezdich. Pregledovalcem računov se izvolita tovarišica Franja Jugovičeva in tovariš Fran Ivanc. — Z vzklikom se volijo v stalni odbor kakor tudi v knjižnični odsek vsi dosedanji tovariši in tovarišice. — Predsednik zaključuje konferenco s primerinimi besedami ob dveh pop. — Na gostilniškem vrtu gospe Marije Mayerjeve je bilo po konferenci skupno kosilo. Rekla se je marsikatera primerna napitnica. Tov. Lovro Perko je napil navzočemu c. kr. okr. glavarju, tovariš J. Lapajne nadzorniku, g. nadzornik kolegialnosti med učitelstvom, tov. Luznar gospodu profesorju M. Pirnatu in njegovim gospodu soprogu, naš starosta, a še vedno mladi tovariš Miklavž Stanonik pa v humorističnih verzih mnogih tovarišem in tovarišicam, končno pa tudi dekanu. Gospod dekan je posebno udarjal v napitnici, da imajo kateheti pri pouku verouka mnogo lažje stališče kot so ga imeli poprej, ker so uspehi spričo delavnosti učiteljstva v ljudski šoli tudi v drugih predmetih od leta do leta boljši, kar vpliva indirektno jako dobro tudi na pouk v verouku, Zatrjuje, da so se razmere med duhovščino in učiteljstvom v novejšem času zdato ublažile, zagotavlja, da bo mogoče, vsaj kar se tiče vzgoje in pouka v šoli, delati obojestransko skupno, kar bo seveda le na korist mladini in po nji slovenskemu narodu ter napije delavnemu učiteljstvu v krajnskem okraju. (Da bi bilo tako, zakaj to bi bilo res krščansko, a po nazorih dr. Lampeta oznanja po shodih njegov mladi in domišljavi fant Tersekglav povsem drugi evangelij.) Med petjem nekaterih možkih zborov je le prekmalu dospela ura ločitve.

Okrajna učiteljska konferenca za ptujski okraj. Ne vem, kaj je vzrok, da letos nihče ne poroča o naši uradni skupščini v listih. Vsako leto se je še kateri zglašil, le letos se nikomur menda ne zljubi. Ker že cele tri tedne zaman čakam na kakšno poročilo, bom pa jaz poročal, četudi nekoliko pozno. — Konferenca se je vršila 1. julija v Ptujju in kakor se vidi zdaj, smo bili z njo vsi zadovoljni, g. nadzornik Dreflak in učiteljstvo. Zakaj če bi komu ne bilo kaj po volji, bi se bil gotovo že oglašil v listih. Pa brez šale: take konference še nismo imeli pod sedanjim g. nadzornikom. Prejšnja leta smo tudi pri konferenci čutili njegovo strogost, ki je delala njemu i nam neprijetnosti. Postopal ni kot naš prijatelj, svetovalec in zaščitnik, temveč samo kot strogo uradna oseba. Letos se je pa nam približal in vsi smo čutili, menda tudi on, da je mnogo bolj prijetno tako. Če je bil druga leta vedno grajan v tem oziru, zakaj bi se letos ne omenilo pohvalno? Še nekaj drugega mi je omeniti, kar je tudi dobro znamenje. Navadno se je razpravljalo in referiralo tudi nemško. Letos so pa bili vsi referati slovenski in debatiralo se je samo slovensko. Ali smo imeli pri določitvi referentov tako srečo, da smo zadeli ravno na referente, ki so imeli sestavljene slovenske elaborate, ali se je med učiteljstvom obrnilo tudi v tem oziru na boljše. Upam, da je slednje. Le naš načelnik knjižničnega odbora, ki je celo še slovenski pisatelj, je napravil tudi letos kakor po navadi nemško poročilo, kar je posebno neprijetno dirnilo, ker so bila vsa druga poročila — razen nadzornikovih seveda — slovenska. Bogve, kakšen vzrok ima. Morda vendar ne misli, da v Gradcu ne razumejo slovenski. — Konferenca je imela slavnosten značaj povodom letošnjega jubileja. G. predsednik je omenil v kratkim, a jedratih besedah vladarjev jubilej, ki se ga mora še posebej spominjati učiteljstvo. Saj sta šola in učiteljstvo